

gőbb tudású osztályban úgy állapítsuk meg a mércét, hogy az osztályzatok ne törjék le a tanulókat, csak figyelmeztessék őket a felső tagozat követelményeire!

A IV. osztály végi helyesírási felmérést végezheti maga a tanító, de végezheti az iskola igazgatója, esetleg több iskola alsó tagozatának közös szakfelügyelője. Az igazgatónak és a szakfelügyelőnek ilyen módon több IV. osztály, illetőleg több iskola helyesírási tu-

dásának összehasonlítására is módja van. Az is elképzelhető, hogy olyan felsőtagozati magyar tanár végezze el a IV. osztály végi felmérést, aki a következő tanévben ugyancsak a tanulóknak V. osztályos magyar tanára lesz. Ebben az esetben igen tanulságos, ha az V. osztály elején ugyanezzel a szöveggel méri fel a tudásukat.

Dr. Pásztor Emil
tanár, Csongrád

AZ ÚJ TANTERV VÉGREHAJTÁSÁNAK TAPASZTALATAI

1963—64. tanévben testnevelésből új tanterv lépett életbe. Testnevelőink számára nem volt új életbelépésekor, mert már jóval előbb, a tantervi vita során, valamint 1961 áprilisában megrendezett 3 napos tanfolyamon megismerték az újonnan belépő tantervet, megvitaták annak hiányosságait, és hasznos javaslatokkal hozzájárultak az akkor még vita alatt álló tanterv végleges megvalósulásához.

Ilyen előkészületek mellett találkoztak testnevelőink a végleges formát öltött új testnevelési tantervvel az 1963—64. tanév kezdetén.

Ilyen új tanterv új tanmenet készítését vonta maga után. Az új tanmeneteknek tükröznie kellett mindazokat az új vonásokat, melyek a régi testnevelési tantervtől különböznek, amelyek a *nevelési terv* bevezetésével minden tantervtől, így a testnevelési tantervtől is újat várt. Itt elsősorban új vonás az, hogy a tanmenetekben, annak megvalósításában tükröződnie kell a sokoldalúan fejlett, a szocialista építésre felkészült, és annak eredményeit megvédeni kész ifjúság *testi nevelésének* koncepciói. A tanmenetek megvizsgálása során az a tapasztalatom, hogy a tanmenetek nagy része ezt a célkitűzést tükrözi, szorosan kapcsolódik a *nevelési terv* testi nevelésének tevékenységi formáihoz. Ezek természetesen csak akkor érik el céljukat, ha azt meg is valósítja a testnevelő tanításában, oktatónevelő munkájában. A meglátogatott iskolák mintegy 20 testnevelője tervszerűen betervezte tanításába, azt tanmenetében rögzítette is. A megvalósítás azonban már nem sikerült olyan mértékben, mint ahogy várta volna azt. Ez az anyag természetéből, az alkalom hiányából, kevés esetben a pedagógus nem megfelelő felkészüléséből eredt. A testi nevelésből a testnevelésre, mint tantárgyra, alapvető fontosságú feladatok hárultak. A testnevelési óráknak kell megvalósulnia mindenekelőtt annak az új vonásnak, amelyet úgy fogalmaz meg a tanterv: „Előmozdítsa a tanuló szer-

vezetének sokoldalú fejlődését, s hozzájáruljon a szocialista embert jellemző tulajdonságok és jellemvonások kialakulásához.”

Az óralátogatások során az volt a tapasztalatom, hogy a kartársak a

1. testgyakorlatok céltudatos alkalmazásával,
2. az életkornak megfelelő megterheléssel,
3. a nevelési feladatok tervszerű megvalósításával elősegítették a tanulók helyes testi, de egyúttal *szellemi* fejlődését, edzették testüket, szervezetüket, növelték ellenálló-képességüket. Tervszerűen fejlesztették a tanulók testi ügyességét, képessé tették őket majd az életben adódó, főként mozgásos jellegű feladatok megoldására.

Mint legnagyobb pozitívum a megvalósításban a testi nevelésen kívül a *szellemi* fejlődés biztosítása volt. Az új tanterv középpontjában a *játékosság* áll. Különösen vonatkozik ez az I—IV. osztályok tantervére. Ez egyrészt közelebb áll a gyermek lelki világához, másrészt nagymértékben fejleszti *szellemi* képességét. Hiszen a játékban rendkívül nagy figyelemre, összpontosításra, ítélőképességre, önuralom megtartására van szükség. Emellett akarati, erkölcsi tulajdonságok fejlesztéséről is van szó. Tapasztalatom az, hogy az I—IV. o. osztályvezetők ezt a célkitűzést igyekeztek megvalósítani. Igen sok helyen az óra játékos jellege jól szolgálta az új tanterv új célkitűzéseit.

Az V—VIII. osztályokban már a nevelők nemigen mertek nyúlni a játékosság megoldásához. Pedig az új tanterv nem ragaszkodik mereven a 4 részes óra viteléhez, megszabadítja a nevelőt az azelőtti kötöttségtől. Ennek ellenére nevelőink, legalábbis még ebben az évben, nem mertek hozzányúlni a modernebb óravezetéshez, melyet az új tanterv megenged.

Az előkészítő mozgásanyag az új tantervben előírásokat tartalmaz a tanulók testtartásának javítására. Ebből következik, hogy a tanulóknál mutatkozó hanyag testtartás miatt, a tartásjavító munka, a szokásosnál

jelentősebb szerepet kapott a testnevelési órákon. Ez fontos új vonása az új testnevelési tantervnek, mivel ezen keresztül is fel kívánja hívni a figyelmet a testtartásjavítás fontosságára.

Tapasztalatom az, hogy az alsó tagozat nevelői az új tanterv ezen célkitűzését teljesen figyelmen kívül hagyták. Nem javítják a tanulók rossz testtartását, a már rosszul beidegzett tartáshibákat. Szinte elsiklanak felette.

Ennek okát abban látom, hogy az I—IV. o. nevelői még mindig nem eleget vannak tornateremben. Még mindig csak akkor tartják meg testnevelési óráikat, amikor szakfelügyeleti látogatás van az iskolában, vagy akkor, ha az igazgató látogatását várják. Ha pedig teremben vagy szabadban tartják meg óráikat, nem törődnek ezzel az igen fontos tényezővel, hiszen köti őket a tanterv maradéktalan megvalósítása. Így történik meg az, hogy az V. osztályba felkerülő tanuló majdnem teljes képzetlenséggel kerül a felső tagozatba.

Ez azonban nem jellemző Szeged iskoláira. Igen sok iskolában komoly alsótagozati testnevelési oktató-nevelő munka folyik. Pl. Gagarin, Gedói, Szilléri ált. iskolákban.

Beszélni kell még a tapasztalatok összegyűjtésénél az ún. „téli foglalkozásokról” is.

Minden nevelő nagy lelkesedéssel fogadta az új tanterv erre beállítható óraszámát. Tapasztalatom az, hogy az alsó, mind a felső tagozathban minden nevelő, ahol szakfelügyeleti látogatást végeztem, a beállított óraszámot túl is teljesítették. Az ebből a szempontból jónak mondható téli időjárás lehetővé tette ezt. És az ún. túlteljesítés ezen a területen nem vonta maga után a tantervi anyag lemaradását.

Nagyon sok iskolában korcsolyapályát készítettek, hogy teljesíteni tudják a tanterv elő-

írásait. Sok iskolában *órsők közötti* korcsolyabajnokság, *jégheki-mérkőzések* zajlottak le. (Rókusi, Madách, Gagarin isk.) Volt olyan iskola, melynek testnevelési órái majdnem egész télen a korcsolyapályán valósultak meg. És ez nem volt hiba, mert a tanterv ezt is megengedi. Ezzel is nagyban hozzájárultak nevelőink az edzettebb ifjúság kialakításához.

Szólni kell még a tantervi anyag végrehajtásáról is.

Tapasztalatom az, hogy az új tanterv szűkített az előbbi tantervi anyaghoz viszonyítva, ebből következik, hogy a kartársak a tantervi anyagon kívül, annak megvalósítása után, többet is megtanítottak a tanulókkal. Ez minden iskolára egyaránt érvényes. Ez nem hiba, hiba csak akkor következik be, ha az számonkérés alá esik, értékeli, osztályozza azt a nevelő. Ilyen nem fordult elő.

Végül szólni kell az osztályozásról, értékelésről is.

Nevelőink ma már világosan látják, hogy a testnevelési követelmények osztályozása nem az ún. „centiméterezésen” alapuló osztályozás. Igen sok ellenőrző órán vettem részt, különösen a II. félévben, s mindenütt az érdemjegyet a *technikai végrehajtás*, az órához történő hozzáállás szabta meg. Minden nevelő figyelembe vette a testi adottságokat az értékelésénél, osztályozásánál.

Összefoglalva: Tapasztalatom az, hogy testnevelőink az új tantervet örömmel fogadták, mert közelebb áll a tanulókhöz, a nevelőhöz, az élthez. Megvalósításában vannak még zökkenők, de ha azt vesszük figyelembe, hogy az új tanterv csak egyéves múltra tekint vissza, a felmerült hiányosságok, éppen az elmúlt iskolai év tapasztalatai alapján, mindjobban kiküszöbölődnek.

Rakonczay László
szakfelügyelő

TANÍTÁSI VÁZLATOK

Gyakorlati foglalkozás I. o. Fonalmunka 1. óra (2)

Az előző óra anyaga: Papírmunka: a háromszoros szöglethajással készített tárgyi formák gyakorlása: Papír-Péter.

A tanítás anyaga: Ugrókötel, gyepplő.

Az óra céljai:

1. Nevelési: Játsszék társaival egyetértésben, civakodás nélkül.
2. Oktatási: Egyszerű csomó, egyszerű kettős csomó, két szálon egyszerű csomó megtanítása zsinegen.